

Nyheter Undervisning

Rasismen blir ikke borte ved å gjøre ord til tabu

Lærerne på Oslo katedralskole viser hvor selsom antirasismen kan bli.

Å | Kommentar

Frank Rossavik
Kommentator

Skal elever lære om rasisme? Åpenbart, ellers er det ikke mulig for dem å forstå hva menneskeverd er. Det blir ikke mulig for dem å bekjempe rasisme.

Da må rasismen ikke gjøres til et felt med tabuer, altså slikt det ikke går an å snakke om. Et tabu skaper mystikk og gråsoner, man lurer på hva som er hva.

Tabuer skaper frykt. Hvis man vet at rasisme er negativt, men ikke hva det er, våger man knapt å ha kontakt med noen som ser annerledes ut.

Tabuer er dessuten spennende å utfordre, kjekke å pirke i for dem som liker å provosere.

På skolen må man selvsagt lære at «n-ordet» er «neger». Elever må lære at det en gang var en vanlig betegnelse for folk med mørk hud, men da i en tid da gruppen ble utsatt for omfattende, åpenlyst diskriminering. Også de groveste formene som hat og vold var vanlig.

Ikke bruk, ikke tabu. I dag er det tilnærmet enighet om at ordet ikke er akseptabelt i dagligspråket. Det er en del av arbeidet for å bekjempe rasisme.

Men det er ikke det samme som at ordet er tabu. Det bør i alle fall

ikke være det. Man må jo vite *hvorfor* det ikke bør brukes.

Elever i skolen må kjenne historien. De må også høre fra stemmer som forteller at bruken av dette bestemte ordet oppleves som sårende i dag. Da er det naturlig for lærere å bruke samtids-litteratur.

Og så må elever kunne stille spørsmål og diskutere. Det gjelder for dette som for alle andre av voksnes sannheter. Puggeskolen er død. Man lærer ikke ved diktat. Elever må forstå. Forståelse oppstår via refleksjon.

Lærere anklages. Uten at det er helt det samme, er det i dag heller ikke akseptert å si «heil Hitler». Men skal man i skolen ikke undervise i historien som forteller *hvorfor* hilsenen er bannlyst? Bør konstruksjonen «hh-begrepet» oppstå som erstatning, men slik at det aldri forklares?

Onsdagens kronikk i Aftenposten, skrevet av en gruppe lærere ved Oslo katedralskole, viser hvor utfordrende situasjonen er blitt i skoleverket. Her er «utfordrende» det mildest mulige ordet.

Når de underviser om rasismens historie, anklages de selv for rasisme. Fordi de bruker «n-ordet», for eksempel, selv om det

Det går for seg om rasisme på Oslo katedralskole.

Foto: Audun Braastad, NTB

altså settes i sin rette kontekst.

Når de leser tekster fra antirasistiske forfattere, kan de også anklages for rasisme. Igjen fordi ord som angivelig er tabu, brukes, forteller de.

Aggressiv mistro. Kronikkforfatterne skriver at «flere lærere» opplever å bli filmet i klasserommet når de underviser om kontroversielle temaer. Disse kan for øvrig også være kjønn, sex, religion og andre av samtidens hete tema. Her gjelder det ikke bare rasisme.

Tenk å være lærer og bli utsatt for denne typen aggressiv mistro av elever.

Jeg ville ha sendt slike nek på hodet ut av klasserommet og lagt mobilen deres i en bøtte vann. Så ville et annet nek ha filmet det hele, hvorpå jeg fikk sparken.

Det er bare å beundre lærere som klarer å holde hodet kaldt.

For: «Hva skjer om biter av resonnementet legges ut i sosiale medier? Hvilke anklager kan vi da bli utsatt for? Og hva om vi har en dårlig dag på jobben og sier noe feil?» spør lærerne.

De viser selv til drapet på lærer Samuel Paty i Frankrike i 2020.

Drapet på Paty. Paty hadde brukt tegninger av profeten Muhammed da han underviste om terrorangrepet på satiremagasinet Charlie Hebdo i 2015. En elev som ikke var til stede, hevdet at en av tegningene hadde vist Muhammed som naken.

Det skapte en storm av protes-

ter. Til slutt ble lærer Paty hals-hugd av en voldelig islamist.

Lærerne forteller at instagram-kontoen Rasisme i Norge nylig la ut klipp fra opplesningen av en novelle (med n-ordet), samtidig som Oslo katedralskole ble anklaget for å skape et utrygt skolemiljø.

Det viste seg at filmen ikke engang stammet fra Oslo katedralskole. Den ble senere fjernet av Rasisme i Norge, men uten at skolen fikk en beklagelse.

Denne instagram-kontoen har mer enn 57.000 følgere. Hvor mange av dem kunne være troende til å «gjøre noe»?

Selsom og vanlig. Opplesningen var for øvrig fra «Matt 18,20», en antirasistisk novelle Tor Åge Bringsværd skrev i 1967, da han var 18. Da var ordet n-ordet fortsatt vanlig å bruke i sin opprinnelige form.

Formen for antirasisme som utspiller seg på Oslo katedralskole, er så visst selsom, men den er slett ikke uvanlig. Den skaper mer mistro, mer konflikt, sannsynligvis også mer rasisme.

Alt må kunne snakkes om, både i og utenfor skolen. For at lover mot hatprat skal få bred oppslutning og bli respektert, må man først diskutere hvor grensene går. Det samme gjelder for sosiale normer.

En del av dette arbeidet er å diskutere vanskelige tema, inkludert vanskelige ord, i sin rette kontekst. Tabuisering løser ingenting.

Jeg ville ha sendt slike nek på hodet ut av klasserommet og lagt mobilen deres i en bøtte vann. Så ville et annet nek ha filmet det hele, hvorpå jeg fikk sparken.

SKYVEDØRSGARDEROBE

Måltilpassede skyvedører for alle rom med kvaliteter som gjør at de varer livet ut!

Skyvedørene leveres i en rekke forskjellige farger i et unikt 3-spors system som gjør at du med 3 dører kan åpne 2/3 av garderoben

Vi leverer enkel trådnredning fra Norscan eller møbelinnredning i 6 forskjellige farger med skuffer og flyttbare hyller

proform[®]
Kjøkken - garderobe - bad
www.proformgarderobe.no

GRATIS BEFARING OG
KOSTNADSOVERSLAG!

Ring **4000 1617** for avtale
eller send en epost til
kunde@proform.as

Ikke tro at ditt hjem er så spesielt at vi ikke kan tilpasse og finne en løsning.

Din spesialløsning er vår standard!

